

V Bruseli 22. 3. 2017
SWD(2017) 115 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE POSÚDENIA VPLYVU

Spríevodný dokument

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o posilnení právomocí orgánov na ochranu hospodárskej súťaže v členských štátoch na účely účinnejšieho presadzovania práva a zabezpečenia riadneho fungovania vnútorného trhu

{ COM(2017) 142 final }

{ SWD(2017) 114 final }

{ SWD(2017) 116 final }

SÚHRNNÝ PREHĽAD

Posúdenie vplyvu na zlepšenie hospodárskej súťaže v EÚ v prospech podnikov a spotrebiteľov – Posilnenie uplatňovania práva hospodárskej súťaže EÚ zo strany vnútroštátnych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže

A. Potreba konať

V čom spočíva problém a prečo je to problém na úrovni EÚ?

Decentralizovaný systém presadzovania pravidiel hospodárskej súťaže EÚ bol zavedený v roku 2004 nariadením č. 1/2003. Cieľom bolo zabezpečiť lepšie presadzovanie práva prostredníctvom posilnenia vnútroštátnych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže, aby mohli presadzovať právo spolu s Európskou komisiou. Hoci vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže v poslednom desaťročí výrazne zlepšili presadzovanie pravidiel hospodárskej súťaže EÚ, mohli by v tomto smere urobiť ešte viac. Každý rok z dôvodu existencie neodhalených kartelov, ktoré zvyčajne zvyšujú ceny v rozmedzí od 17 % do 30 %, dochádza k stratám vo výške 181 – 320 mld. EUR. Nedávne prieskumy a práca vykonaná v rámci procesu európskeho semestra ukazujú, že v niekoľkých odvetviach v celej Európe stále ešte nefunguje riadne hospodárska súťaž. Existuje jasná súvislosť medzi úlohou vnútroštátnych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže, ich schopnosťou konať a v plnej miere presadzovať pravidlá hospodárskej súťaže EÚ a zabezpečením fungovania hospodárskej súťaže na trhoch.

Schopnosť vnútroštátnych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže účinnejšie presadzovať právo a fungovanie decentralizovaného systému zavedeného v nariadení 1/2003 ovplyvňujú štyri základné problémové faktory:

1. nedostatok účinných nástrojov v oblasti hospodárskej súťaže,
2. nedostatok účinných právomocí ukladať odrádzajúce pokuty,
3. rozdiely medzi programami zhovievavosti odrádzajú podniky od toho, aby sa priznali k porušeniu pravidiel hospodárskej súťaže,
4. neexistencia záruky, že vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže môžu konať pri presadzovaní pravidiel hospodárskej súťaže EÚ nezávisle a že majú zdroje potrebné na vykonávanie svojej práce.

Ak vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže nemôžu využiť svoj plný potenciál, oslabuje to jeden z hlavných aspektov jednotného trhu – zabezpečenie toho, aby hospodárska súťaž v Európe nebola narušená. Menej účinné presadzovanie pravidiel vnútroštátnymi orgánmi na ochranu hospodárskej súťaže znamená, že nie sú zaisťované podmienky pre účinné fungovanie trhov. Podniky nemôžu súťažiť na základe kvality tovarov a služieb, ktoré poskytujú, a narážajú na prekážky vstupu na trh. Spotrebiteľia nemajú prospech z prínosov, ktoré má presadzovanie pravidiel hospodárskej súťaže, t. j. z nižších cien, lepšej kvality, väčšieho výberu a inovácie výrobkov.

Čo by sa malo dosiahnuť?

Posilnením vnútroštátnych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže na účely účinnejšieho presadzovania práva by sa zabezpečilo plné využitie potenciálu decentralizovaného systému presadzovania práva zavedeného v nariadení 1/2003. To by ďalej zlepšilo presadzovanie pravidiel hospodárskej súťaže EÚ vnútroštátnymi orgánmi na ochranu hospodárskej súťaže a fungovanie trhov v Európe (všeobecný cieľ). Vyžaduje si to dosiahnutie týchto konkrétnych cieľov:

1. zabezpečiť, aby všetky vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže mali k dispozícii účinné nástroje vyšetrovania a prijímania rozhodnutí;
2. zabezpečiť možnosť ukladať pokuty, ktoré majú odrádzajúci účinok;
3. zabezpečiť, aby všetky vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže mali dobre navrhnutý program zhovievavosti, ktorý umožňuje podanie žiadosti zhovievavosť vo viacerých jurisdikciách a
4. zabezpečiť, aby vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže mali dostatočné zdroje a mohli presadzovať pravidlá hospodárskej súťaže EÚ nezávisle.

Aká je pridaná hodnota opatrení na úrovni EÚ (subsidiarita)?

EÚ by mala prijať opatrenia na riešenie zistených problémov, pretože vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže uplatňujú pravidlá EÚ, ktoré majú cezhraničný rozmer. Presadzovanie práva zo strany jedného vnútroštátneho orgánu na ochranu hospodárskej súťaže v jednom členskom štáte môže mať vplyv na hospodársku súťaž, podniky a spotrebiteľov v iných členských štátoch, napr. celoštátny kartel zvyčajne vylučuje konkurentov z iných členských štátov. Ak vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže nemajú potrebné prostriedky a nástroje na presadzovanie práva (napr. nedostatok zdrojov), môže to mať priame negatívne dôsledky pre podniky a spotrebiteľov, a to nielen v členskom štáte príslušného

vnútroštátneho orgánu na ochranu hospodárskej súťaže, ale aj v iných členských štátoch, ako aj na schopnosť vnútroštátnych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže spolupracovať v rámci celej Európy. Členský štát Y nemôže riešiť nedostatok prostriedkov a nástrojov, ktorému čelí vnútroštátny orgán na ochranu hospodárskej súťaže v členskom štáte X. Len opatrenie prijaté na úrovni EÚ môže tento problém vyriešiť.
B. Riešenia
Aké sú možnosti na dosiahnutie týchto cieľov? Existuje uprednostňovaná možnosť? Ak nie, prečo?
Možnosť 1: žiadne opatrenia na úrovni EÚ (základný scenár). Možnosť 2: len nezáväzná opatrenia. Možnosť 3: legislatívne opatrenia na úrovni EÚ s cieľom poskytnúť vnútroštátnym orgánom na ochranu hospodárskej súťaže minimálne prostriedky a nástroje na účinné presadzovanie práva, ktoré by boli doplnené o niektoré nezáväzná opatrenia a v prípade potreby určité podrobné pravidlá. Možnosť 4: legislatívne opatrenie na úrovni EÚ s cieľom poskytnúť vnútroštátnym orgánom na ochranu hospodárskej súťaže podrobné a jednotné nástroje a prostriedky. Uprednostňovanou možnosťou je možnosť 3.
Aké sú názory jednotlivých zainteresovaných strán? Kto podporuje ktorú možnosť?
Všetky kategórie zainteresovaných strán (vrátane podnikov a odvetvových združení, právnických firiem, spotrebiteľských organizácií a orgánov verejnej moci) sa domnievajú, že by sa mali prijať opatrenia na posilnenie vnútroštátnych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže na účely účinnejšieho presadzovania práva. Potvrdené to bolo v rámci verejnej konzultácie, ktorá sa skončila 12. februára 2016, a na stretnutiach so zainteresovanými stranami.
Aké sú výhody uprednostňovanej možnosti (prípadne hlavných možností, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?
Posilnenie vnútroštátnych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže tým, že sa im poskytnú minimálne prostriedky a nástroje, aby mohli účinnejšie presadzovať právo, by viedlo k účinnejšiemu presadzovaniu pravidiel hospodárskej súťaže EÚ a ďalšiemu šíreniu kultúry hospodárskej súťaže v Európe. To by malo za následok viac otvorené konkurencieschopné trhy, na ktorých podniky súťažia spravodlivo na základe kvality tovarov a služieb, ktoré poskytujú, čo im umožňuje vytvárať blahobyt a pracovné miesta a zatriť sa pre investorov. Väčšia hospodárska súťaž posilňuje produktivitu – hlavnú hybnú silu hospodárskeho rastu. Účinnejšie presadzovanie práva hospodárskej súťaže chráni európskych spotrebiteľov pred obchodnými praktikami, ktoré umelo udržiavajú ceny za tovary a služby na vysokej úrovni a zaručuje im väčší výber, pokiaľ ide o inovatívne tovary a služby za dostupné ceny. Spoločné minimálne normy, pokiaľ ide o vyšetrovacie a sankčné nástroje, by obmedzili možnosť rozdielnych výsledkov konaní týkajúcich sa podnikov a zlepšili predvídateľnosť výsledku uplatnenia pravidiel hospodárskej súťaže EÚ vnútroštátnymi orgánmi na ochranu hospodárskej súťaže. Orgány na ochranu hospodárskej súťaže v EÚ by boli schopné spolu lepšie spolupracovať. Náklady na adaptáciu na iné právne rámce vznikajúce podnikom, ktoré sa zapájajú do cezhraničných činností, by sa znížili alebo by dokonca vôbec nevznikli. Túto možnosť podporuje väčšina zainteresovaných strán. Posúdenie prínosov uprednostňovanej možnosti z kvalitatívneho i kvantitatívneho hľadiska (napríklad pozitívny vplyv na rast celkovej produktivity faktorov, ktorý je kľúčovou zložkou HDP) ukazuje, že prínosy značne prevyšujú náklady na implementáciu.
Aké sú náklady na uprednostňovanú možnosť (prípadne na hlavné možnosti, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?
Uprednostňovaná možnosť by do veľkej miery zahŕňala náklady na implementáciu legislatívnej iniciatívy pre orgány verejnej správy, určité náklady na odbornú prípravu a oboznámenie sa so zmenami a potenciálne obmedzený nárast počtu zamestnancov v niektorých vnútroštátnych orgánoch na ochranu hospodárskej súťaže. Podniky by zaznamenali menšie počiatkové náklady na adaptáciu, pokiaľ ide o oboznámenie sa s novými pravidlami (ktoré by sa líšili v závislosti od členského štátu, v ktorom vykonávajú svoju činnosť). Náklady na adaptáciu na iné právne rámce vznikajúce podnikom, ktoré sa zapájajú do cezhraničných činností, by sa celkovo znížili, čím by sa posilnil jednotný trh.
Aký bude vplyv na MSP a konkurencieschopnosť?
Účinnejšie presadzovanie pravidiel hospodárskej súťaže má za následok väčšiu otvorenosť konkurencieschopných trhov, na ktorých všetky podniky vrátane MSP a začínajúcich podnikov môžu spravodlivo súťažiť na základe kvality tovarov a služieb, ktoré poskytujú, a rásť na celom jednotnom trhu.

Očakáva sa významný vplyv na štátne rozpočty a verejnú správu?
Príslušné vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže už majú základný rámec na presadzovanie pravidiel hospodárskej súťaže EÚ, čelia však určitým nedostatkom alebo obmedzeniam. Náklady na vykonávanie by sa líšili v závislosti od toho, do akej miery sú už zavedené pravidlá umožňujúce vnútroštátnym orgánom na ochranu hospodárskej súťaže účinne presadzovať právo. Náklady by takisto vznikli tým členským štátom, ktorých vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže nemajú dostatočné zdroje na plnenie svojich úloh.
Očakávajú sa iné významné vplyvy?
Vnútroštátnym orgánom na ochranu hospodárskej súťaže by sa poskytli účinnejšie právomoci len v potrebnom a primeranom rozsahu, ktorý zaručuje riadne dodržiavanie základných práv.
Proporcionalita
Stanovenie minimálnych noriem s cieľom posilniť právomoci vnútroštátnych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže na účely účinného presadzovania pravidiel hospodárskej súťaže EÚ by malo zabezpečiť rovnováhu medzi všeobecnými a konkrétnymi cieľmi a zároveň by nemalo nenáležite zasahovať do tradícií jednotlivých štátov. Členské štáty by stále mali možnosť stanoviť vyššie normy a upraviť pravidlá podľa vnútroštátnych špecifik.
D. Nadväzná opatrenia
Kedy sa táto politika preskúma?
Nový právny predpis EÚ bude počas obdobia jeho implementácie do vnútroštátneho práva monitorovaný a hodnotený. Po 5 rokoch od jeho zavedenia do vnútroštátneho práva sa vykoná hodnotenie <i>ex-post</i> s cieľom posúdiť, či sa splnili ciele.